

Asia: VN/23654/2021/

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle arkistointilaiksi ja laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työllisyysrahasto kiittää mahdollisuudesta kommentoida luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle arkistointilaiksi ja laiksi julkisen tiedonhallinnasta annetun lain muuttamisesta.

Työllisyysrahasto pitää lakiuudistusta tarpeellisena, sillä nykyinen arkistolaki on vanhentunut. Esityksessä yleisesti hyvää on se, että sen tavoitteena on yhteensovittaa soveltamisala ja terminologia julkisuuslain ja tiedonhallintalain kanssa, sekä selkeyttää tietosuojalainsäädännön soveltamista yleisen edun mukaisessa arkistointitarkoituksessa tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn.

8 § Arvonmääritys

Työllisyysrahasto pitää merkityksellisenä sitä, että arvon määrittelyssä huomioidaan aineistossa olevan henkilötietojen arkistoinnin oikeasuhteisuus ja riskit, koska henkilötietojen arkistointi säilytysajan päättymisen jälkeen on aina poikkeus pääsäännöstä. Työllisyysrahasto esittää kuitenkin huolensa siitä, miten kaikilta rekisterinpitäjiltä löytyy osaaminen arvioida, onko yleisen edun mukaiset arkistointitarkoitukset mahdollista saavuttaa käsittelemällä tietoja, joiden avulla ei voida tai ei enää voida tunnistaa rekisteröityjä. Jos esitetty vastuu asetetaan, arvion tekemiseen olisi hyvä olla olemassa ohjeistusta ja suosituksia.

13 § Valtion viranomaisten asiakirjojen siirtäminen kansalliseen arkistotietovarantoon

Ehdotetun säännöksen mukaan tiedot voidaan siirtää tiedonhallintalain 21 §:ssä tarkoitetun säilytysajan kuluessa kansallisarkistoon. Kohdan 4.1 Keskeiset ehdotukset mukaan ehdotettu säännös koskisi tietoaineistoja, joiden käyttötarpeet ovat ensisijaisesti tutkimukseen perustuvia tai muutoin ns. toissijaisia käyttötarpeita. Rekisterinpitäjän määrittämä säilytysaika päättyisi, kun tietoaineisto siirretään kansallisarkistoon. Kansallisarkisto käsittelisi aineistoja yksinomaan arkistointitarkoituksessa. Tarvittaessa viranomaisen voisi kuitenkin hakea taustatiedot arkistotietovarannosta ja avata asian uudelleen omassa järjestelmässään.

Tietosuoja säännösten mukaan henkilötietoja ei tule käsitellä pidempään kuin se on tarpeellista. Kun rekisterinpitäjä on päätenyt siihen, että tiedot tulee säilyttää tietyn ajan, ei tietoja tulisi hävittää ennen kuin säilytysaika on tullut päätökseen. Vaikka säännös ei sovellu Työllisyysrahaston, niin katsomme, että esitykseen tulisi täsmentää, jos arkistoitavat tiedot sisältävät henkilötietoja, säännöksen mukaisessa tilanteessa rekisterinpitäjän on joko jatkettava tietojen käsittelyä määrittämänsä tietojen säilytysajan tietojen siirrosta huolimatta tai perustellusti muutettava säilytysaikaa niin, että se päättyy henkilötietojen siirron ajankohtaan.

14 § Muiden viranomaisten asiakirjojen siirtäminen kansalliseen arkistotietovarantoon

Työllisyysrahasto pitää kannatettavana sitä, että organisaatiot voivat siirtää arkistoitavat tietonsa kansalliseen arkistotietovarantoon, jolloin organisaation ei pidemmällä aikavälillä tarvitsisi huolehtia tietojen arkistoinnista ja siihen liittyvästä tietopalvelusta. Arkistoitavat tiedot muodostavat kuitenkin Työllisyysrahaston tiedoista vain pienen osan, joten tarve omien pitkäaikaisen säilyttämisen kyvykkyyksien kehittämiseksi on edelleen olemassa. Tämä johtuu siitä, että määräajan säilytettävien tietojen säilytysajat voivat olla kymmeniä vuosia.

Epäselväksi jää mahdollistaako tämä säännös tietojen siirron ennen 13 §:n mukaisesti ennen tiedonhallintalain mukaisen säilytysajan päättymistä.

Huomioita rekisteröityjen oikeuksiin liittyen

Yksittäinen henkilö ei voi lähtökohtaisesti vaikuttaa siihen, mitä tietoa hänestä päätyy arkistoitavaksi viranomaisten ja muiden arkistolakia soveltavien tahojen toimesta. Tällöin korostuu rekisteröityjen oikeuksien toteutumisen varmistamisen merkitys. Tietosuoja-asetuksen mukaan rekisteröidyn oikeuksista on mahdollista poiketa käsiteltäessä henkilötietoja yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia. Työllisyysrahasto on kiinnittänyt huomiota siihen, ettei esitysluonnoksessa käy ilmi, mitä poikkeuksia rekisteröidyn oikeuksiin nyt ehdotettavalla sääntelyllä on tarkoitus mahdollisesti säätää. Lisäksi tietosuoja-asetus edellyttää suojatoimia silloin, kun säädetään rajoituksista rekisteröidyn oikeuksille. Jos rajoituksia on tarkoitus säätää, tulisi hallituksen esityksessä tuoda täsmällisemmin esille, mitkä nämä suojatoimet olisivat.

Metsämäki Janne
Työllisyysrahasto

Kaarakainen Tomi
Työllisyysrahasto